

РЕШЕНИЕ
«12» марта 2021 г.

КАРАР
№20

«Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы
Карадуган авыл жирлегенең Россия Федерациясе дәүләт урман фонды
жирләренә көрмәгән территориясендә яшел утыртмаларны кису тәртибе турында
нигезләмәне раслау хакында»

Россия Федерациясе Урман кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә
оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6
октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законы, «Әйләнә-тирә мохитне саклау
турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә,
Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Карадуган авыл жирлегенең
Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә көрмәгән территориясендә
яшел утыртмаларны рациональ файдалану, саклау һәм яңадан утырту
максатларында, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Карадуган
авыл жирлеге Советы карар бирде:

1. Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Карадуган авыл жирлегенең Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә көрмәгән
территориясендә яшел утыртмаларны кису тәртибе турында нигезләмәне күшымта
нигезендә расларга.

2. Әлеге каарны «Татарстан Республикасы хокукий мәғълүматының рәсми
порталы» интернет - ресурсында бастырып чыгарырга һәм Татарстан Республикасы
Балтач муниципаль районының рәсми сайтында (baltasi.tatarstan.ru) урнаштыру юлы
белән халыкка житкерергә.

3. Әлеге каарның үтәлешен контролъдә тотуны үз ёстемә алам.

Карадуган авыл жирлеге башлыгы:

Ш.В.Низамиев

Татарстан Республикасы
Балтач муниципаль районы
Карадуган авыл жирлегене Советы
каарына күшымта

Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Карадуган авыл жирлекене Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә көрмәгән территориясендә яшел утыртмаларны кису тәртибе турында
НИГЕЗЛӘМӘ

1. Төп тәшенчәләр

Өлөгө Нигезләмәдә тубәндәге төп тәшенчәләр кулланыла:

Яшел утыртмалар - табигый һәм ясалма чыгышлы агач, қуак һәм үләнле үсемлекләр (шул исәптән парклар, скверлар, бакчалар, газоннар, чәчәкплекләр, шулай ук аерым торучы агачлар һәм қуаклар).

Табигый территорияләр - бердәм географик (климат) шартларында формалашкан жир рельефының, туфракның, үсемлекләрнең билгеле бер төрләрен үз эченә алган хужалык әшчәнлегенә кулланылмаган яисә аз кулланылган территорияләр.

Яшелләндерелгән территорияләр - табигый чыгышлы үсемлекләр кишәрлекләре, ясалма рәвештә булдырылган яшелләндерү объектлары (авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдән тыш), төрле функциональ билгеләнештәге аз төзелешле, өслекнең кимендә 50 процентын үсемлекләр капламы биләгән жир кишәрлекләре урнашкан территорияләр.

Урман территорияләре - төрле функциональ билгеләнештәге, табигый чыгышлы урман үсемлекләре белән капланган табигый территория кишәрлекләре.

Агач - 1,3 м биеклектә 5 см дан да ким булмаган диаметрлы ачык беленеп торган кәүсәле, үсентеләрдән тыш, үсемлек.

Куак - туфрак өслегеннән үк тармакланган, күпъеллык күпкәүсәле (агачтан аермалы буларак) үсемлек.

Үлән капламы - газон, табигый үлән үсемлеке.

Әрәмәлекләр (заросли) - нинди дә булса урында күе булып үсә торган үсемлекләр, қуаклар.

Яшел массив - бердәм түбә барлыкка китерүче 50 данәдән дә ким булмаган зур (15 елдан күбрәк) агач үсә торган территория кишәрлек.

Яшел утыртмаларга зыян китерү - яшел утыртмаларга үсешен туктатуга китерми торган зыян китерү, шул исәптән ботакларга, тамыр системасына механик зыян китерү, кайрының бәтенлекен, тере туфрак катламын бозу, яшел утыртмаларны яисә тамыр зонасындагы туфракны заарлары матдәләр белән пычрату, ут төрту яки башка йогынты ясау.

Яшел утыртмаларны юкка чыгару (югалту) - яшел утыртмаларның үсешен туктатуга китергән кису яки башка зыян китерү.

Компенсация рәвешендә яшелләндерү - юк ителгән яки заарланган яшел утыртмаларны 2 коэффициенты белән яңадан утырту.

2. Яшел утыртмаларны саклауның төп принциплары

Муниципаль берәмлек территориясендә үсә торган яшел утыртмалар саклагыч, рекреацион, эстетик функцияләр башкара һәм алар сакланырга тиеш.

2.1. Муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан барлык яшел утыртмалар (агачлар, қуаклар) сакланырга тиеш.

2.2. Муниципаль берәмлек территориясендә яшел утыртмаларның сакланышын һәм үсеш шартларын тәэммин итү бурычлары тубәндәгеләргә йөкләнә:

2.2.1. оешмаларга үзләре белдергән эшчәнлек тәрләрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән кишәрлекләрдә - әлеге оешмалар житәкчеләрен;

2.2.2. милектәге яки арендага алынган кишәрлекләрдә - юридик затларга, гражданнарга-милекчеләргә яки арендаторларга.

2.3. Яшел утыртмалар урнашкан жир кишәрлекләренең милекчеләре, кулланучылары һәм арендаторлары яшел утыртмаларның сакланышын яшел утыртмаларны тиешенчә карауны тәэммин итәргә тиеш.

2.4. Әлеге Нигезләмә, милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, муниципаль берәмлек территориясендә агач-куак үсемлекләрен кисүгә бәйле проектлау, төзелеш, ремонтлау һәм башка эшләр алып баручы гражданнарга һәм оешмаларга кагыла.

2.5. Авыл жирлеге территориясендә хужалык, шәһәр төзелеше һәм башка эшчәнлек Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм әлеге Нигезләмә белән билгеләнгән яшел утыртмаларны саклау таләпләрен үтәп гамәлгә ашырыла.

2.6. Төзелеш, хужалык һәм башка эшчәнлекне оештыруга проект алды һәм проект документларында яшел утыртмаларның торышы турында тұлы һәм дәрес белешмәләр һәм проектлана торған объектның яшел утыртмаларга йогынтысын тулысынча бәяләү булырга тиеш.

2.7. Яшел утыртмаларның яшәешен тәэммин итүгә каршылық тудырган яшел территорияләрне һәм яшел массивларны куллану рәхсәт итепми.

3. Яшел утыртмаларны (агачларны, куакларны) кису тәртибе

3.1. Муниципаль берәмлек территориясендә яшел утыртмаларны рәхсәтсез кису тыела.

3.2. Муниципаль берәмлек территориясендә агач һәм куакларны кису рәхсәт кәгазе нигезендә башкарыла. Кисүгә рәхсәт кәгазе Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Карадуган авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе күрсәтмәсе рәвешендә рәсмиләштерелә.

3.3. Яшел утыртмаларны кисүгә рәхсәт алу өчен мөрәжәгать итүче Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Карадуган авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе исеменә гариза (1 нче күшымта) бирә, анда утыртмаларның саны, атамасы, аларның торышы, чикле күләмдә кису үткәрелү урыны һәм аны нигезләнүе күрсәтелгән булырга тиеш. Гаризага тубәндәге документлар беркетеп берелә:

3.3.1. Шәхесне раслаучы документлар;

3.3.2. Вәкилнең вәкаләтләрен раслаучы документ (әгәр гариза бирүче исеменнән вәкил эш иткән очракта);

3.3.3. киселергә тиешле яшел утыртмаларны да тамгалап якындағы корылмаларга яки башка ориентирларга кадәр жир кишәрлеге схемасы;

3.3.4. Әгәр жир кишәрлеге Бердәм дәүләт күчесез милек реестрында теркәлмәгән булса, жир кишәрлекенә хокук билгели торған һәм хокук раслыый торған документларның расланган күчермәләре;

3.3.5. Биналар һәм корылмалар төзегендә габаритларга эләгә торған яшел утыртмалар киселгән очракта, расланган проект документлары;

3.3.6. Кису эшләре кагыла торған территорияләрнең хужалары белән яшел утыртмаларны кису һәм күчереп утырту шартларын килештерү;

3.3.7. Утыртмаларны утыртканда яки күчереп утыртканда инженер чөлтәрләре вәкилләре белән жир эшләрен башкаруга ордер ачуны килештерү.

3.4. Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Карадуган авыл жирлеге башкарма комитеты гариза хатын алғаннан соң, Гариза бирүчегә әлеге эш

төрөн үткөрүгө рөхсәте булган махсуслаштырылган оешмага түбәндәгеләрне алу өчен мөрәжәгать итәргә киңәш итә:

3.4.1. яшел утыртмаларны исәпләү исемлеген (ведомосте);

3.4.2. кисәргә тиешле агач-куак үсемлекләренең агач санын, төрөн, категориясен билгеләү максатларында төзелә торган яшел утыртмаларны табигый техник тикшеру акты;

3.4.3. киселгән агач бәясен (өчен түләүне) исәпләүне. Киселгән агач өчен түләү Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2007 елның 22 маенданы 310 номерлы карары белән расланган ставкалар нигезендә аерым исәпләнә.

Югарыда күрсәтелгән эшләрне башкару Гариза бирүче хисабына башкарыла.

Рөхсәтнең гамәлдә булу вакыты - 90 көн.

3.5. Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы авыл жирлеге башкарма комитеты гариза бирүченең гариза хаты, яшел утыртмаларны техник тикшеру акты, киселгән агач бәясен (өчен түләүне) исәпләү нигезендә муниципаль берәмлек территориясендә яшел утыртмаларны кисүгә рөхсәт турында Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Карадуган авыл жирлеге башкарма комитеты күрсәтмәсе проектын әзерли.

3.6. Эшләр башкаруга рөхсәт алган очракта, аның мәнфәгатьләрендә яшел утыртмалар юк итеп торган Гариза бирүче әлеге Нигезләмә нигезендә яшел утыртмаларны кискән өчен түләүләрне кертергә һәм компенсация рөвешендә яшелләндерү тәртибен раслаучы документларны тапшырырга тиеш.

3.7. Агач һәм куак кискән өчен түләү Гариза бирүче тарафыннан муниципаль берәмлек бюджетына күчерелә.

3.8. Яшел утыртмаларны кисү эшләре билгеләнгән нормаларга һәм кагыйдәләргә туры китереп, Гариза бирүче акчасы хисабына башкарыла. Аттестацияләнгән белгечләргә генә агачны кисү рөхсәт итеп.

3.9. Егу, кисү, киселгән яшел утыртмаларны һәм кискәннән калган калдыкларны төяу һәм чыгару эшләр башланганин соң өч көн әчендә Гариза бирүче хисабына башкарыла. Киселгән яшел утыртмаларны һәм кискәннән калган калдыкларны эш урынында саклау тыела.

3.10. Кисү урынына якын территориядә газонга, яшел утыртмаларга зыян тигән очракта, эш башкаручы аларны территория хужасы һәм контролълек итүче органнар белән аларның компетенциясе чикләрендә килештерелгән вакытта, әмма зыян килгән вакыттан ярты елдан да соңга калмычча, мәжбүри торғыза.

3.11. Агачны кискән өчен түләмичә агач һәм куакларны кисү Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Карадуган авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан түбәндәге очракларда рөхсәт итеп:

3.11.1. яшел утыртмаларны карау өчен кисү, санитар кисуләр һәм яшел утыртмаларны реконструкцияләү вакытында;

3.11.2. авария һәм башка гадәттән тыш хәлләрне бетерү, шул исәптән жир асты коммуникацияләрен һәм капитал инженерлык корылмаларын ремонтлау вакытында;

3.11.3. әгәр дәүләт санитар-эпидемиологик күзәтчелек үзәге бәяләмәсе булса, торак һәм жәмәгать биналарында ут режимын бозучы агачларны һәм куакларны кискәндә;

3.11.4. авария хәлендәге (егылу куркынычы тудыручы, тамыры корыган) агачларны һәм куакларны кискәндә.

3.12. Югарыда күрсәтелгән очракларда яшел утыртмаларны кисүне гамәлгә ашыручы Гариза бирүчегә Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Карадуган авыл жирлеге башкарма комитеты белән килештерелгән урыннарда компенсация рөвешендә яшелләндерүне үткәрергә кирәк.

3.13. Авария хәлендәге, тамыры корыган һәм хәвеф-хәтәр куркынычы тудыручы яшел утыртмалар комиссия тикшерүе нигезендә 2 нче күшымтада күрсәтелгән акт нигезендә киселә.

3.14. Россия Федерациисе Урман кодексының 20 статьясына тәңгәлләштереп, гражданга яисә юридик затка милеккә тапшырганнан соң жир кишәрлекендә хужалық әшчәнлеге нәтижәсендә яки табигый рәвештә барлыкка килгән агач-куак үсемлекләре аның белән үзе теләгәнчә хужа була, файдалана һәм житәкчелек итә торган милке булып тора.

3.15. Яшел утыртмаларны рәхсәтsez кисү яисә юкка чыгару дип түбәндәгеләр таныла:

3.15.1. рәхсәтsez яки рәхсәт белән, әмма рәхсәттә күрсәтелгән кишәрлектә, санда һәм рәхсәттә күрсәтелгән токымнар булмаган агачларны һәм куакларны кисү;

3.15.2. ут тәртү яки ут белән саксыз эш иту нәтижәсендә агачларны һәм куакларны юк иту яки аларга зыян китерү;

3.15.3. кәүсәне божралау яки төпләү (подсечка);

3.15.4. үсә торган агачларга һәм куакларга үсешне туктату дәрәҗәсенә кадәр зыян китерү;

3.15.5. агачларга һәм куакларга агып жыела торган сулар, химик матдәләр, калдыклар һ. б. шуның ишеләр белән зыян китерү;

3.15.6. тамыры корыган агачларны рәхсәтsez кисү;

3.15.7. үсә торган агачларга һәм куакларга башка зыян китерүләр.

3.16. Дәүләт урман фондында булган агачларны һәм куакларны кисү махсус вәкаләтле дәүләт органнары тарафыннан бирелгән рәхсәтләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

3.17. Әлеге Нигезләмәне бозып, агачларны һәм куакларны юк иту рәхсәтsez кисү булып санала һәм Россия Федерациисе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә административ һәм жинаять җаваплылығына тартылырга тиеш. Әлеге Нигезләмә кагыйдәләрен үтәү муниципаль берәмлек территориясендә барлык гражданнар, оешмалар һәм учреждениеләр өчен мәжбүри.

4. Компенсация рәвешендә яшелләндерү

4.1. Компенсация рәвешендә яшелләндерү рәхсәт ителгән кисү, законсыз рәвештә яшел утыртмаларга зыян китерү яки аларны юк иту очракларында гамәлгә ашырыла. Компенсация рәвешендә яшелләндерү агачлар, куаклар һәм газоннар утырту өчен уңайлы якын сезонда, әмма яшел утыртмаларга зыян китерү яки аларны юк иту факты ачыкланганнан соң бер елдан да соңга калмыйча башкарыла.

4.2. Компенсация рәвешендә яшелләндерү аларның мәнфәгатьләрендә яки аларның хокукка каршы гамәлләре нәтижәсендә яшел утыртмаларга зыян килгән яки юк ителгән гражданнар яисә юридик затлар акчалары хисабына башкарыла.

4.3. Әлеге Нигезләмә нигезендә, яшел утыртмаларга китерелгән зыян табигый формада кайтарылырга тиеш - компенсация рәвешендә яшелләндерү: юк ителгән яшел утыртмаларны 2 коэффициенты белән яңадан торгызу.

5. Шәһәр төзелеше әшчәнлеген башкарганда яшел утыртмаларны саклау

5.1. Муниципаль берәмлектә шәһәр төзелеше әшчәнлеген гамәлгә ашыру яшел утыртмаларны саклау таләпләрен үтәү белән алып барыла.

5.2. Яшелләндерелгән территорияләрдә, шул исәптән яшел массивларда, шулай ук яшелләндерелгән территорияләрне үстерү өчен билгеләнгән жир кишәрлекләрендә аларның максатчан билгеләнешенә бәйле булмаган төзелеш алып барылырга һәм кулланылырга тиеш түгел.

5.3. Яшел утыртмалар биләгән жир кишәрлекләрендә төзелеш оештырганда, проект алды документларында киселергә тиешле яшел утыртмаларны бәяләү булырга тиеш. Бу очракларда зыянны каплау әлеге Нигезләмәнен 2 һәм 3 бүлекләрендә билгеләнгән тәртиптә киселгән агач өчен түләүне алдан керту һәм компенсация рәвешендә яшелләндерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

6. Эшкуарлық әшчәнлеген башкарганда яшел утыртмаларны саклау

6.1. Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Карадуган авыл жирлегенең башкарма комитеты рөхсәтеннән башка яшел территорияләрдә һәм яшел массивларда сәүдә һәм башка эшкуарлық әшчәнлеге алып бару, эшкуарлық әшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен палаткалар һәм башка корылмалар урнаштыру тыела.

6.2. Яшел территорияләрдә һәм яшел массивларда эшкуарлық әшчәнлеген гамәлгә ашырганда, шартлау куркынычы тудыра торган, янғын куркынычы тудыра торган һәм агулы матдәләр куллану, территорияне пычрату һәм чүпләү, яшел утыртмаларга зыян китергә яки аларны юк итәргә сәләтле башка гамәлләр тыела.

7. Административ җаваплылык.

7.1. Әлеге Нигезләмәне бозуда гаепле затлар Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә җаваплы.

Татарстан Республикасы Балтач
муниципаль районы Карадуган авыл
жирлегенең Россия Федерациясе дәүләт
урман фонды жирләренә көрмәгән
территориясендә яшел утыртмаларны кисү
тәртибе турында Нигезләмәгә
1 нче күшымта

Татарстан Республикасы Балтач
муниципаль районы Карадуган авыл
жирлеге башкарма комитеты житәкчесе

(оешманың исемен яки Ф.И.А., адресын
курсатергә)

КАРАДУГАН АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ТЕРРИТОРИЯСЕНДӘ АГАЧ-КУАК ҮСЕМЛЕКЛӘРЕН ЧИКЛЕ КҮЛӘМДӘ КИСҮГӘ ГАРИЗА

(оешманың исемен яки Ф.И.А. һәм жир кишәрлекенә хокук төрен курсатергә)
урнашкан жир кишәрлекендәге һәм _____

(торак пунктны курсатергә)

жирләрендә урнашкан агачларны, куакларны, агач-куак үсемлекләренең
(кирәклесенең астына сыйзарга) кисүне рәхсәт итүегезне сорыйм.

Жир кишәрлеге түбәндәгеләр булу белән характерлана:

агач _____ данә

куаклар _____ данә

Жир кишәрлекен үзләштерү һәм тәзекләндерү барышында агач кискән өчен
түләүне гамәлгә ашырырга һәм агач-куак үсемлекләрен компенсация рәвешендә
утыртуны уздырырга сүз бирәм.

Ф.И.А. _____ (Имза)
Дата _____

Күшымталар:

- Беренчел-рәхсәт документлары.
- Киселергә тиешле яшел утыртмаларның төрен һәм санын тамгалап, жир
участогы планы.

Татарстан Республикасы Балтач
муниципаль районы Карадуган
авыл жирлегенең Россия
Федерациясе дәүләт урман фонды
жирләренә кермәгән
территориясендә яшел
утыртмаларны кисү тәртибе
турында Нигезләмәгә
2 нче күшүмтә

ЯШЕЛ УТЫРТМАЛАРНЫҢ КИСЕЛЕРГӘ ТИЕШ БУЛУЫН ТАНУ ТУРЫНДА АКТ

Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Карадуган авыл жирлеге
башкарма комитеты «_____» ел

Түбәндәгө составтагы Комиссия:

1. _____
(Ф. И. А., вазыйфасы)
2. _____
(Ф. И. А., вазыйфасы)
3. _____
(Ф. И. А., вазыйфасы)

яшел утыртмаларны тикшерүне уздырды.

Тикшерү нәтижәләре буенча түбәндәгеләр билгеләнде:

Нәтижә:

Комиссия әгъзалары:

1. _____ (имза) (Ф. И. А.)
2. _____ (имза) (Ф. И. А.)
3. _____ (имза) (Ф. И. А.)